FENNÎ EFENDİ*

(1850-1918) Son devir şair, hakkâk ve hattatlarından

Ali Şakir ERGİN

Anahtar Kelimeler: Hat Sanatı, Şiir, Yozgat

Yozgat'ta doğdu, asıl adı Mehmed Said'dir. Şiirlerinde Fennî mahlasını kullandığı için daha çok bu isimle tanınmıştır. Tahsilini Yozgat'ta Demirli Medrese'de tamamladı. Daha öğrencilik yıllarında şiir ve edebiyatla meşgul olmaya başladı. Babası Kadızâde Hacı Sâdık Efendi ile devrin tanınmış devlet adamı ve şairlerinden Reîsülküttâb Âkif Paşa'nın yeğeni amcazadesi Ömer Râgıb Efendi'den Arapça, Farsça ve hat dersleri aldı. 1873'te Yozgat İdare Meclisi kâtipliğinde memuriyete başladı ve bu görevde uzun müddet kaldı. Bir süre Kayseri'de, daha sonra sırasıyla Boğazlıyan, İncesu, Kalecik, Yabanâbâd (Kızılcahamam) ve Sivrihisar'da çeşitli memuriyetlerde bulundu. Ardından Ankara'da vergi başkâtipliğiyle tahrirat kâtipliği yaptı. Bu sırada Ankara Valisi Âbidin Paşa'ya gönderdiği bir şiir dolayısıyla paşanın dikkatini çekince terfi ettirilip Ankara Valiliği İdare Meclisi başkâtipliğine getirildi. Bu görevde iken Ankara İdâdîsi'nde hat ve edebiyat, 1911'de de Ankara Erkek Öğretmen Okulu'nda hat dersleri verdi. Emekliye ayrıldıktan bir süre sonra 27 Ramazan 1336 (6 Temmuz 1918) tarihinde Ankara'da vefat etti; kabri Cebeci'deki Asrî Mezarlık'ta ise de yeri belli değildir.

İlk manzumelerinde babası Sâdık Efendi ile amcazadesi Ömer Râgıb Efendi'nin mutasavvıfane şiirlerinin tesirinde kalan Fennî zamanla sanatını geliştirmiş ve Fuzûlî, Bâkî, Nâbî ve Nedîm gibi şairlere tahmîsler ve nazîreler yazabilecek seviyeye ulaşmıştır. Nakşibendî şeyhi Ahmed Hüsâmeddin Efendi'nin müridlerinden olan Fennî, Çapanzâde Edib Bey ile Hıfzî mahlasıyla şiirler yazan Hâfız Edhem Efendi gibi o devrin bazı şairlerini etkilemiştir. Fennî Efendi'yi ilim ve edebiyat âlemine tanıtan Cephanecioğlu Râşid'dir. Fennî'nin kendi el yazısıyla ve güzel bir ta'likle kaleme aldığı divanı şairin damadı tarafından daha sonra ortaya çıkarılmış olup Ali Şakir Ergin'in özel kütüphanesinde bulunmaktadır. Aynı zamanda iyi bir hakkâk ve hattat olduğu kabul edilen Fennî'nin tanınmış kişiler için kazıdığı mühürlerden sadece birkaçı günümüze intikal edebilmiştir. Fennî Efendi hat sanatında da güzel örnekler vermiştir. Buğday ve pirinç taneleri üzerine İhlâs sûresini ve Âyetü'l-kürsî'yi yazdığı ve tırnaklarıyla kabartmak suretiyle kâğıt üzerine yazı yazıp desenler çıkardığı bilinmektedir.

Kaynakça

CEPHANECİOĞLU RÂŞİD (Haz.). (1929). *Yozgat Şairlerinden Said Fennî*. Defter (207 sayfa).

CEPHANECİOĞLU RÂŞİD. (1928, 21 Mart). Fennî. *Yozgat*.

Fennî Divanı. (t.y.). Defter, I-II. Ali Şakir Ergin özel kütüphanesi.

Fennî Mehmed Said Efendi. (t.y.). *TDEA* (C. III, s. 189).

İBNÜLEMİN. (t.y.). *Son Asır Türk Şairleri* (C. I, s. 90-92, 387-389).

TUMAN, M. N. (t.y.). *Tuhfe-i Nâilî*. Millî Ktp., nr. 611.

ULUSOY, M. V. (1938). Yozgatlı Şair Said Fennî. *Bozok*, (2).

* Bu madde, Ali Şakir ERGİN, "FENNÎ EFENDİ", TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/fenni-efendi adresinden TDV İslam Ansiklopedisi tarafından verilen izinle alınmıştır.